

ji ohranile v tem najblažji spomin. Bog ji daj sveti raj uživati vekomaj!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pogodba o spravi Čehov in Nemcev je gotova. V nedeljo dne 19. januarija so jo podpisali vsi, ki so se vdeležili shoda na Dunaji. Kolikor se sliši, bodo poslej v dež. zboru v Pragi tri skupine: česka, nemška in veleposestniška. Vsa pogodba razglasi se v ponedeljek dne 27. januarija. — Nemškim liberalcem sta najbolj na poti ministra dr. pl. Dunajevski in grof Falkenhayn, prvi, ker je Poljak, drugi pa, ker je katolik in zato bi najraje, da bi njima grof Taaffe dal slovo in potem bi oni njega še trpeli na dalje. Kako so milostivi! — Pri nemških štaj. konservativcih še živi več katol. polit. društev in dež. poslancem služi tako društvo lahko v to, da se seznanjajo z željami svojih volilcev. Msg. Karlon in Kaltenegger se jim vedno predstavljata v tacihi društvih. Dobro je tako. — Na Koroškem dela „bauernbund“ sedaj že čisto v redu na to, da ostane slov. kmet slej, kakor prej tujcu pod peto. Žal, da tega skraja ljudje niso brž izpoznali, sedaj pa je ta „punt“ že precej globoko zaril svoje kremplje tudi v slov. kraje. — Dež. predsednik kranjski, baron Winkler je vzbolal za hripo in je ona sploh po Ljubljani in celo na kmetih veliko ljudi potisnila v posteljo. — V Ljubljani se snuje novo polit. društvo, katero naj obseže celo kranjsko deželo, toda doslej malo kaže, da bode iz tega društva kaj. — Iz Gorice je bila te dni deputacija 3 mož pri svitem cesarji in sicer za voljo nove železnice, za katero se prepirate dve stranki. Ne ve se, katera da zmaga. — Na Primorji že imajo sedaj vsa znamenja za to, da se jim bliža spomlad. — Novi mestni zastop v Trstu je že pokazal, kako da je avstrijsk. Proti volji c. kr. vlade je namreč sklenil, da se postavi iredentovu Revera, ki je umrl v Rimu, spominek v Trstu in se prenese njegovo truplo v Trst. Sedaj pa je vrsta na vladi! — V Reki dobijo nov, velik kolodvor. Kakor je znano, lasté si Madjari Reko in odtod prihaja, da so njej nasproti še precej darežljivi. — Župan v Zagrebu bode najbrž dr. Milan Amruš, mož, ki zasluži vse zaupanje mesta. — V drž. zboru v Pešti je v novem času vse bolj mirno in človeka je skorej strah tega miru, kaj se kje ne pripravljajo v „hudo uro?“ — V Galiciji primanjkuje ljudem krme za živino, judje kupujejo konje in kar jim pride pod roke in pod — ceno. Konj se kupi najvišje za 2 gold.

Vunanje države. Okrožnica sv. Očeta v Rimu je že izšla in kaže prelepo dolžnosti naše do sv. cerkve pa tudi plačilo tistih, ki se jim ne odtegajo. — Rodbina italij. kralja je

izgubila imenitnega člana, vojvodo Aosta, brata kralja Umberta. Zivel je poslednje leto v Turinu, nekaj časa pa je bil tudi za kralja v Španiji, ali ondi ga ni dolgo trpelo. Umrl je lepo krščanski. — V Španiji vzdiguje republika zopet glavo t. j. ljudje, katerim nikoli ni prav, kar že stoji, radi bi drugo obliko vlade; mogoče da bi pri njej kaj odpadlo za-nje, Upajmo, da najde kraljica - udova še dosta mož, ki obvarujejo državo nesrečne prekucije. — Novo ministerstvo v Madridu sestavlja Sagasta in bode bojda spravljivo. — Boulanger sega sedaj na ljudi, ki jim mrzi do judov. S tem pa ne bode za-nj veliko bolje, kajti na Francoskem je le pičlo malo judov in ljudje še nič ne čutijo, kake da so te pijavke. — V zbornici poslancev v Parizu je bilo zadnji ponedeljek prav živo, celo viharo, vendar pa je v njej večina republikancev in zato obvelja vse, kar hoče vlada. Ali za kako dolgo? — V Belgiji so še slej, kakor prej strike delalcev, posebno teh, ki delajo pod zemljo, in Bog zna, kdo da je v tem več kriv, ali gospodarji ali delalci. — V Nemčiji je isto tako veliko križa za vlado v delalcih, le-ti se ne dajo vgnati, če jih tudi veliko mora vsled tega iz dežele. Novi držav. zbor v Berlinu pa dobi nalogo, da izdela postavo, vsled katere bode vladi mogoče vzdrževati red tudi pri delalcih. To bode pa težko delo! — Na Ruskem se sliši zopet o nihilistih, vsaj zapira se veliko ljudi, tudi častnikov, katerim se podtika, da so z njimi v zvezi. — Bolgarija ima ruski vladi plačati odškodnine vsled zadnje vojske, ali ona se brani plačila. Nam je prav, če se ga ubrani, pa razlogi, na katere se opira, nič niso za to. — Več, kakor siti so v Srbiji Črnogorcev in radi bi jih zopet poslali nazaj v „črne gore“, toda iz lepa to ne gre. — V Carjemgradu je umrl Emin paša, po rodu Nemeec in torej odpadnik. Veliko pa mu menda to ni pomagalo v življenji. — Na otoku Kreta se zopet nekaj kuha in ni nemogoče, da slišimo v kratkem o puntih iz otoka. Žal, da iz punta ne pride nikoli do resnične pomoči za ljudi, ki so je potrebni. — V Afriki se je gledé Samoa in sosednjih otokov dognalo med državami, katerih se to tiče, da ostanejo le-ti potlej sami za-se, in nobena evropska država nima pravice jih nadzorovati. Ta sklep pa kaže, da ga je zavist rodila. Ker ne sme Anglija posesti otokov, zato jih naj ne posede nobena druga!

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Ker so od različnih strani, zlasti pa od duhovščine dohajala vedno bolj žalostna poro-

čila v Gradec, poklicala je vlada nekatere rogovileže tje ter jih je kaznovala, ene v denarjih, druge z zaporem. Pa tudi to ni nič pomagalo. Prišla je torej o binkoštih l. 1606. druga komisija v Ptuj. Našla je osobito med ženskim spolom mnogo krivoveri udanih oseb. Predsednik komisije, škof Martin je stanoval v hiši Marjete Marenzi, vdove bivšega mestnega župana Bernharda Marenzija. Ko jo je škof vprašal o njeni veri, odgovorila je: Jaz sem luteranka in hočem kot taka živeti in umreti. To je vladiko zelo osupnilo. Skušal je sicer, jo ozmoti prepričati in za resnico pridobiti, a ko je izprevidel, da ima opraviti s trdovratno krivovernico, odpustil jo je od sebe z opominom, naj le ne daje nikomur pohujšanja; na eni ženski itak ni veliko ležeče.¹⁾ V obče so pri tej priložnosti komisariji proti ženskam prav uljudno postopali in tudi drugače zelo prizanesljivo ravnali. Izgnani so bili samo nekateri, kot strastni rogovileži znani luterani, vsem drugim je bil dan precej dolg čas za premislek.

Takrat je škof Martin vsled prošnje župana Jurija Sorger-ja v cerkvi vseh Svetnikov zopet posvetil prednji altar, katerega so bili luterani s svojo božjo službo oskrunili. Tudi zgoraj omenjen zvon je bil pri tej priliki posvečen, pa poprej je moral nek ključavničar spodtakljive podobe glavnih krivovernikov gladko odpiliti.²⁾

Premehko postopanje ove komisije proti krivovernim meščanom je bilo krivo, da se je v nemarnost in mlačnost začela kmalu po odhodu komisarjev v Ptuj zopet zelo širiti. Zato pa škof Martin, ki je v naslednjem letu (1607.) imel na spodnjem Stajarskem kanonično vizitacije, v Ptuj ni našel posebno ugodnih razmer. Vladika je prišel v Ptuj iz Maribora dne 10. junija t. l. zvečer. Seboj je imel dvornega kaplana Vilhelma Pavlič-a³⁾ in nekaj službenikov. Drugi den je pregledal mestno cerkev in podružnice, izpraševal duhovnike in verne in delil zakrament sv. birme, dne 12. t. m. pa je odšel k sv. Marjeti, od tam k Veliki nedelji in v Ormož, kjer je našel v vsakem oziru pomilovanja vredne razmere.

Leto za letom je dobivala vlada iz Ptuja bolj žalostna poročila. Kakor župnik Ripšer, tako zdravnik Matjaž Astij in drugi so tožili, da se izmed Ptujskih meščanov le malokdo zmeni za spoved in božjo službo. Po nedeljah in največjih praznikih so cerkve prazne, pač pa je po štacunah in oštarijah vse polno ljudi. Tudi na poste še redko kdo porajta. Zaradi tega so

o postnih dneh mesnice ravno tako obiskovane, kakor o drugih. Prav vernih je zelo malo, čemur se pa ni čuditi, ker je videti in slišati toliko pohujšljivega. Krištof Schauer, posebljeno pohujšanje — je mnogo meščanov spridil in za krivovero pridobil. Isto tako tudi Grubner, ki sicer živi zunaj mesta na svoji pristavi, a meščane vedno zoper duhovništvo šunta in pohujšanje daje. Trnovski Steibl stanuje po zimi v mestu ter širi luteranstvo. Ana Toting, Monsberška grajščakinja je že več deklet od-tujila pravi veri. Preskrbljevalec živeža Caharija Schmidt in njegov svak računovodja Waltersdorfer, ki sta l. 1600. bila iz Gradca prognana, pridgujeta luteranstvo celo očitno v provijantni hiši. Razun teh je še več drugih meščanov vseskozi krivovernih. Največ, gotovo čez 20 je pa luteranskih meščank. Te hodijo v Medjimurje h kalvinom k božji službi, donšajo od ondot krivoverne knjige in spise ter razširjajo krivovero v mestu in okolici. In vsled tega postajajo razmere od dne do dne bolj žalostne in tudi katoliki vedno bolj mlačni. Ne bilo bi še tako daleč prišlo, ko bi mestni svetovalci bili svoje dolžnosti natančneje izpolnjevali. Ne le, da ne skrbijo za to, da bi po nedeljah in praznikih bile štacune med božjo službo zaprte, — še dajejo sami slab izgled, ker ali celo k pridigi ne grejo, ali pa se le po kotéh potikajo. In kaj še govorijo tu in tam? Eden pravi, da je papež antikrist, drugi pa trdi zopet kaj drugega. Svetovalec Krabat pa se je celo izustil, da je bedak, ki še gre na božjo pot v Marija-Celje. (Dalje prih.)

Smešnica 4. Krčmar Strnad se toži svojim gostom in pravi, da sedaj ni nič več s pustom. „Zakaj ne?“ vpraša čevljar Škorec. „Ej“, toži še krčmar, „kar nihče se več ne ženi, ki še glešta kaj pod palcem“. „Res je,“ potrdi mu trgovec Zima, „res je, jaz imam 3 hčere in vsaki rad dam po 10.000 gold, seboj, a doslej še ni nihče vprašal za-nje.“ „Oče,“ čuje se na to izza vrat debeli glas vaškega pastirja, „oče, če je tako, pridem pa kar jaz po-nje“.

Razne stvari.

(Drž. zbor.) Kakor se glasi najnovejše poročilo, snide se drž. zbor še le v ponedeljek dne 3. februarja na Dunaji.

(Trgovina.) Nekateri naših bralcev vedó, da obstoji društvo južno-avstrijskih in ogerskih trgovcev z lesom in njim naznanimo, da ima le-to društvo svoj občni zbor v nedeljo, dne 26. januarja ob 9. uri dopoldne v gostilni „Stadt Wien“ v Mariboru.

(Pri c. kr. sodniji) l. br. Drave v Mariboru se je naznanilo lani 1387 kaznivih stvari v zatožbo. Izmed teh je bilo 240 taci, da jih

¹⁾ Mittheil. d. hist. Ver. f. Steier. XXXII, 7.

²⁾ Jak. Rosolenz, Gegenbericht, str. 149 in 150.

³⁾ „Natione Lusitanus, dioec. Magdeburgensis“ je bil v mešnika posvečen v Gradci aprila l. 1605. Dne 12. februarja 1615 imenoval ga je Sekovski škof Martin, župnikom v Radgoni, kjer je služboval do l. 1620.